

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 140.

Tredie Session.

46de Møde.

Torsdagen den 18de December.

(Forts.)

Udsving (forts.): Det forekommer mig nu, at man ikke kan komme til nogen afgørende Dom om denne Sag uden ved at see hen til Forholdet imellem Realskolerne og Latinskolerne, om man end ikke vil indlade sig paa nogen fuldstændig Undersøgelse af dette hele Forhold. — Det hele høiere Skolevæsen befinder sig aabenbart for Diebliffet i en Dvergangstilstand, der ikke kan være bestemt til at vare meget længe. At de gamle Latinskoler ikke vare istand til at meddele dem, der ikke vilde gaae den almindelige Embedsvei, enten en tilstrækkelig eller navnlig en passende Almeendannelse, det var jo anerkjendt længe, førend man i den nyere Tid begyndte paa at oprette saakaldte Realskoler. Nu have vi disse to Arter af Skoler, nemlig Latinskoler, der dog ikke længer lægge væsentlig Vægt paa Underviisning i Latin, men som i det Hele nærmest søge at lægge et historisk-sprogligt Grundlag for den almindelige Dannelse, og saakaldte Realskoler, der bygge paa et andet, et naturvidenskabeligt-mathematisk, Grundlag. Men det er aabenbart, at disse to Arter af Skoler dog tilsidt maae forene sig; thi det er en Modsigelse at ville tilvetebringe to Slags almindelige Dannelser (Hør!). Den almindelige Dannelse kan kun være een, og det er aabenbart det Maal, hvortil man skal arbeide hen, at disse to Rækker af Skoler endelig kunne komme til at indgaae i en Forening med hinanden. Vel vil man, naar den Tid kommer, naturligviis ogsaa behøve flere Slags Skoler; men Forskjellen mellem Skolerne vil da komme til at beroe paa Forskjellen i Omfang og den forskjellige Grad, hvori den samme

almindelige Dannelse bliver tilstgjet. Denne Forening kan nu ikke foregaae strax, og den kan vel ikke engang foregaae meget snart; thi begge disse Rækker af Skoler maae have Tid til at udvikle sig. For det Første maae de saakaldte Latinskoler have Tid til at vise, hvad Udbytte der fremkommer af den fornøylig foretagne eller paabegyndte Reform, en Reform, hvori der virkelig er lagt an paa, at bringe dem nærmere hen imod Realskolerne eller, med andre Ord, at opgive det eensidige Standpunkt, hvorpaa de gamle Latinskoler stode. Ligeledes maae Realskolerne have Tid til at udvikle sig Noget videre, at de kunne komme til Erkjendelse af, hvad det egentlig er, de ville, og der ved bringes til at nærme sig mere hen imod Latinskolerne. — Det, som det forekommer mig, at Rigsdagen skal gjøre, forsaavidt den kommer i Berøring med disse Forhold, saaledes som ved de Forslag, der her foreligge, det er at foranledige, at denne Tilnærmelse kommer til at gaae noget hurtigere for sig end de vedkommende Skoler maafee ellers af sig, selv ville være tilbøielige til.

Det vilde være en urimelig Partisthed, om Staten kun vilde understøtte den ene Række af Skoler, Latinskolerne, og ganske overlade den anden, Realskolerne, til sig selv og til den private Industrie. Staten kan ikke have nogen Forskjærlighed for nogen af dem, den kan ikke ville opkafe sig til Dommer imellem dem, eller afgjøre, hvilken af de to Retninger der under Striden have den største Ret paa sin Side, ligesaa lidt som den kan have noget bestemt Duffe om, at nogen af dem skal blive den Seirende i Fremtiden. Der bør derfor, som det forekommer mig, sørges for, at der i Reglen i hver af de større Byer findes een saadan Skole, en Latinskole eller en Realskole, men ikke to, ikke baade en Latinskole og en Reals-